

Gellu Naum

Dintre scriitorii cărora revista noastră le-a cerut să răspundă întrebărilor privitoare la opiniile lor față de activitatea teatrală a țării noastre, nu putea lipsi poetul Gellu Naum, care este și dramaturg: cititorii cunosc această latură a creației sale, și ne vor fi bănuit, că l-am uitat.

Nu l-am uitat. Dar Gellu Naum este cetățean al comunei Comana, la treizeci de kilometri de Capitală, — ceea ce cititorii nu știu. Ceea ce, pe deasupra, ne obligă, pentru relațiile noastre cu Gellu Naum să recurgem la serviciile poștei, pînă cînd poetul își va instala un telefon. Iată de ce răspunsurile lui Gellu Naum apar cu o lună mai tîrziu decît cele ale confrăților săi.

5 ÎNTREBĂRI...

— Practicați un teatru poetic-burlesc, oarecum inedit în contextul dramaturgiei noastre. Cum explicați timiditatea oamenilor de teatru în fața pieselor dumneavoastră?

— Ce fenomene sociale vizează latura satirică din *Insula* și *Ceasornicăria Taus*?

— Cum vedeți raportul dintre literatură și teatru? Dintre poezie și dramaturgie, raport în care sînteți direct implicat?

— Ce vi se pare esențial în teatrul din momentul '69?

— Ce compartimente ale teatrului românesc trebuie dinamizate? Ce sectoare reprezentă frîne în calea unei dezvoltări firești?

UN RĂSPUNS

Comana, 27 august 1969

Stimată redacție,

Aici, la țară, unde îmi petrec majoritatea zilelor, chestionarul dv. capătă, cu sau fără voie, o rezonanță insolită. Știți, există poate în puritatea aerului ceva care îmi spune că sînteți posesorii celor mai sigure puncte de vedere, că răspunsurile mele n-ar avea alt rost decît să fie judecate în comparație cu aceste puncte de vedere. Iar mie îmi e cu neputință să practic jocul subtil al răspunsului cît mai aproape de cel așteptat. Și nici

să argumentez nu mă simt prea atras. De-a lungul anilor mi-am putut da seama că teoretizările circumstanțiale sînt foarte adesea generatoare ale unor intoleranțe care nu fac decît să afecteze negativ mersul înainte al literaturii. Iar ultimii ani ne-au arătat cit se poate îmbogăți arta atunci cînd e privită și din perspectiva ei proprie.

Dar să revenim la chestionarul dumneavoastră. Chiar nu vă puteți explica „timidi-

tatea oamenilor de teatru" (după cum vă exprimați) în fața pieselor mele, pe care le caracterizați drept „poetico-burlești” și „oarecum inedite în contextul dramaturgiei noastre”? Mărturisesc că mă uimește asta, tocmai din partea dumneavoastră care trăiți în mijlocul mecanismului dramaturgic. Eu aș putea vorbi doar despre „timiditatea” întâlnită, când am purces să-mi public piesele. Ii port și acum cicatricile.

Îmi puneți apoi o întrebare despre „fenomenele sociale vizate de latura satirică a pieselor mele” *Insula și Ceasornicăria Taus*, pînă la urmă publicate, dar ne jucate. Sînt sigur că, oricare dintre specialiștii dumneavoastră vi le-ar putea arăta cu mai multă competență decît mine, sub aspectul lor fie negativ, fie pozitiv. Mie îmi lipsește capacitatea aceasta.

Aveți apoi amabilitatea să-mi cereți părerea în ceea ce privește „raportul dintre literatură și teatru, dintre poezie și dramaturgie”, raport în care mă vedeți „direct implicat”. Lăsînd specialiștilor grija fecundelor speculații teoretice, aș putea spune doar că, pentru mine, teatrul cere infinit mai puțină combustie interioară decît poezia. N-aș dori să intru în amănunte, dar vă rog să credeți că uneori, și numai atunci, cînd munca mă istovește și cînd medicul îmi interzice să-mi scriu poemele (vedeți, își au și medicii momentele lor de timiditate) scriu teatru. Este, dacă vreți, un mod strict personal de a-mi încetini efortul. Mi-ar părea rău dacă ați socoti răspunsul acesta în afara problemei. Credeți-mă, am în permanentă senzația că știu ce vă interesează, că știu chiar ce variantă a răspunsului așteptați, dar, din păcate, pe mine mă interesează altceva. Alt raport nu practic și vroiam doar să vă spun că-mi socotesc modestele mele piese drept poeme scrise la o tensiune mai scăzută.

Mă întrebați apoi „ce mi se pare esențial

în teatrul din momentul '69". Eu, ca poet, am defectul de a nu izbui niciodată să fragmentez esențialul. Iar perspectiva momentelor mi se pare că aparține altor zone ale activității umane, cărora nu le neg de loc importanța. Cînd ea contaminează însă arta, cred că nu-i spre folosul acesteia din urmă. Asta m-au învățat anii îndelungați de practicare a poeziei și constituie, oricum, un punct de vedere, pe care vă rog să-l consemnați ca atare.

Deci, mi-e foarte greu să definesc esențialul momentului. Aș vrea să adaug însă, că s-ar putea, ca el să facă parte dintr-o perspectivă mai de durată, fiind strîns legat, să zicem, de evoluția teatrului nostru în ultimii trei, patru ani. Asta m-ar face să salut apariția unui mare regizor, David Esrig, a unor mari spectacole, *Troilus și Cresida*, *Nepotul lui Rameau* (și nu din cauza contribuției mele la dramatizarea satirei lui Diderot). În felul acesta mi-aș exprima preferințele imediate în domeniul realizărilor teatrale ale ultimilor ani. Exigența mă silește să rămîn la această strictă limitare. Aș putea, firește, fără să o trădez prea mult, să amintesc numele unor tineri regizori extrem de dotați, a unor actori foarte talentați, a unor spectacole foarte bune realizate în ultimii ani. Dar întrebarea dumneavoastră solicită esențialul.

În sfîrșit, stimată redacție, îmi cereți părerea despre „compartimentele teatrului românesc care ar trebui dinamizate” și despre „sectoarele care reprezintă frîne în dezvoltarea firească”.

Compartimentele și sectoarele acestea își au și ele specialiștii respectivi, în a căror muncă, incompetent fiind, m-aș simți la fel de prost dacă m-aș amesteca pe cît mă simt cînd se amestecă ele în munca mea de scriitor.

Gellu Naum

